

Сироватка С.О.

Національна академія державного управління при Президентіві України

КЛАСИФІКАЦІЯ ДЕРЖАВНИХ МЕХАНІЗМІВ СТИМУЛЮВАННЯ РАЦІОНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ УЧАСНИКІВ РИНКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ

У статті проведено теоретико-методичне дослідження класифікації державних механізмів стимулювання раціональної поведінки учасників ринку житлово-комунальних послуг (далі – ЖКП) з урахуванням специфіки цього ринку. На підставі проведеного аналізу теоретичних підходів до визначення понять «механізм», «механізм управління», «механізм державного управління» та концепції раціональності сформульовано власне бачення поняття «механізми державного управління» в контексті дослідження державного впливу на раціоналізацію поведінки учасників ринку ЖКП. Запропоновано найбільш логічні теоретичні підходи, які доцільно покласти в основу формування уявлення про поняття «стимулювання» та сформульовано його визначення в контексті досліджуваної проблематики. Враховуючи комплексність системи державних механізмів стимулювання, запропоновано їх класифікацію за видами з урахуванням особливостей поведінки учасників ринку ЖКП, коротко розкрито суть та роль кожного із запропонованих механізмів.

Ключові слова: державні механізми, стимулювання, раціональність, ринок житлово-комунальних послуг, поведінка учасників ринку житлово-комунальних послуг.

Постановка проблеми. Ринок ЖКП являє собою складну соціально-економічну систему взаємодії учасників. Трансформаційні процеси, глобалізаційні виклики та вплив науково-технічного прогресу в поєднанні із загостренням соціальної напруги, загальної економічної кризи, законодавчих змін, які повністю переформатовують систему відносин на ринку ЖКП, суттєво впливають на поведінку його учасників, вимагають створення системи їх ефективної взаємодії. Проте сформовані ще за радянських часів звички, норми і правила, які в умовах перехідної економіки в багатьох випадках відіграють провідну роль у процесі формування моделі поведінки, не адаптовані до сучасних ринкових умов та стимулюють учасників ринку ЖКП до ірраціональної поведінки.

Поряд із тим постійні організаційні перебудови управлінських структур протягом усіх років незалежності України призвели до різкого зниження ефективності державного управління у сфері регулювання ринку ЖКП і неспроможності забезпечити умови для якісно нової системи взаємодії його учасників. Серед основних причин такого стану – відсутність чітко організованого та ефективно функціонуючого комплексу механізмів

державного впливу на поведінку учасників ринку ЖКП, без якого жодне системне реформування не видається можливим, оскільки будь-який розвиток реалізується через систему механізмів.

Таким чином, постає проблема проектування зміни системи державного впливу на поведінку учасників ринку ЖКП, що передбачає поступову відмову від негативних методів впливу (примусу), які обмежують свободу вибору учасників ринку, віддаючи перевагу позитивним механізмам впливу (стимулювання), застосування яких вимагає неабиякого вміння, наполегливості, розуміння не лише ринку та його інституцій, а й людської природи, аби спонукати учасників ринку ЖКП до досягнення оптимальних результатів взаємодії та раціонального вибору під час прийняття рішень.

Комплексність системи державних механізмів стимулювання в контексті раціоналізації поведінки учасників ринку ЖКП викликає необхідність їх класифікації з урахуванням особливостей цього ринку, що й зумовлює актуальність дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Ринок ЖКП як об'єкт державного управління є предметом дослідження багатьох провідних

вітчизняних та зарубіжних учених: економістів, теоретиків, практиків галузі. Аналіз останніх досліджень та публікацій таких дослідників, як Волох І.А. [4], Гуцул Я.В. [9], Оксенко С.П. [25], Панасенко І.О. [26], Ганцюк Т.Д. [7], Калетнік Г.М. [16], Моргулець О. Б. [20], Нижник Н.Р. [22], Федорчак О.В. [31], доводить плюралізм думок щодо механізмів державного управління цією сферою національної економіки.

Поряд із тим науковці здебільшого приділяють увагу механізмам державного впливу на сам ринок та його інституції, при цьому не враховуються поведінкові аспекти його учасників. Автори роблять основний акцент на ринкову та виробничу інфраструктуру, залишаючи поза увагою соціальну, також ігноруються психологічні та ментальні фактори впливу.

Дослідники застосовують усталені підходи до класифікації механізмів державного управління та досить опосередковано приділяють увагу механізмам стимулювання, фактично не враховуючи специфіку ринку та особливостей поведінки його учасників. Таким чином, існує необхідність проведення теоретико-методичного дослідження класифікації стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП.

Постановка завдання. Мета – на основі аналізу різних напрямів наукової думки розробити класифікацію державних механізмів стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП з урахуванням специфіки цього ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження. Будь-яке теоретико-методичне дослідження передбачає, перш за все, аналіз та розкриття понятійного апарату за досліджуваною тематикою. Аналіз теоретичних підходів до визначення понять «механізм» [19, с. 13; 30, с. 52; 31], «механізм управління» [14, с. 424; 17, с. 6; 21, с. 22; 23, с. 81; 27, с. 150], «механізм державного управління» [1; 22, с. 37; 29, с. 21-24; 30, с. 53; 31], з урахуванням проведеного аналізу концепції раціональності [3; 5; 6; 12] дозволяє нам сформулювати власне бачення поняття «механізми державного управління» в контексті дослідження державного впливу на раціоналізацію поведінки учасників ринку ЖКП. Зокрема, на наш погляд, це поняття доцільно розуміти як комплексну систему стимулів, методів, важелів, інструментів впливу на поведінку учасників ринкових відносин із відповідним нормативно-правовим, організаційним, соціально-економічним, фінансово-бюджетним, матеріально-технічним, інформаційним забезпеченням. Ця система стимулів містить у собі логіч-

ний взаємозв'язок соціальних, психологічних, когнітивних, емоційних, ментальних та інституційних елементів, процесів і закономірностей, через які суб'єкт державного управління враховує потреби, інтереси, ціннісні орієнтації та мотиви учасників ринку з метою здійснення раціонального вибору під час прийняття управлінських рішень, тобто вибору, який сприятиме мінімізації витрат і дозволить максимізувати чисту вигоду для кожного з учасників ринку ЖКП.

Також ми погоджуємось із думкою Б. Курашвілі щодо того, що державне управління – це «взаємовплив» [30, с. 53]. На наш погляд, ефективна співпраця держави з ринковими учасниками є невід'ємною складовою частиною системи державних механізмів впливу на їх поведінку, в цьому випадку – учасників ринку ЖКП, що дозволяє забезпечити доцільне, закономірне функціонування та розвиток раціональних ринкових відносин. Крім того, слід зазначити, що важливе місце в механізмі державного управління займає політика держави – система цілеспрямованих заходів із досягнення соціально значимих результатів [30, с. 56], адже механізм державного управління створюється для реалізації певної політики у визначеній сфері управління.

Важливо, що сучасна філософія державного управління в основу впливу на людей покладає не примус, а позитивні регулятори (стимулюючі методики), побудовані на врахуванні психологічних особливостей людини [16, с. 134], тому вважаємо за доцільне розкрити сутність поняття «стимулювання». Це поняття тісно пов'язане з поняттям «мотивація», адже на сьогодні здебільшого процесом стимулювання називають механізм використання всіляких стимулів із метою здійснення мотивації до раціональної поведінки учасників ринкових відносин.

Інтерес до проблем стимулювання виник ще до появи теорії управління як науки. Наукове дослідження причин активності людини розпочали ще визначні філософи давнини: Аристотель, Геракліт, Демокріт, Лукрецій, Платон, Сократ [13, с. 51]. Сучасний етап розвитку теорії управління та, відповідно, теорії стимулювання в Україні перебуває в стані адаптації до зарубіжного досвіду [13, с. 53].

Виходячи з аналізу різних теоретичних підходів [2; 8; 12; 24], у контексті даного дослідження ми пропонуємо уявлення про поняття «стимулювання» будувати на основі теорій «школи поведінкових наук» у поєднанні з підходом «людини соціальної», який базується на теорії людських відносин; концепцією управління людськими

ресурсами, теоретичним стрижнем якої є твердження про людину як про найважливіший ресурс виробництва, а управління здійснюється через систему взаємовідносин людей, при цьому важливим методом управління є соціально-психологічні відносини; теорією «людського капіталу», де стимули орієнтовані на підвищення ефективності індивідуальної праці та одночасно пов'язані із задоволенням широкого кола потреб, які мають пряме відношення до якості життя; також теорією інвестування в людський капітал, основою якої є зв'язок між інвестиціями в людський капітал і економічним розвитком.

Саме поняття «стимулювання» пропонуємо трактувати як комплексне використання всіляких стимулів, методів, інструментів, способів, прийомів та важелів впливу відносно учасників ринку ЖКП із метою їх мотивації та спонукання до раціональної поведінки для досягнення оптимальних результатів взаємодії в умовах ринкових відносин.

На наступному етапі, враховуючи комплексність системи державних механізмів управління (впливу), вважаємо за доцільне класифікувати їх за видами з урахуванням особливостей процесу стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП. У цьому контексті науковці здебільшого виділяють такі види механізмів державного впливу: політичний, економічний, правовий, адміністративний, соціально-психологічний [7, с. 22]. Ми поділяємо думку щодо такої класифікації та разом із тим, враховуючи специфіку досліджуваної нами системи поведінки учасників ринку ЖКП, вважаємо за доцільне доповнити зазначений перелік інституційним та інформаційно-комунікаційним механізмами. Коротко розглянемо суть кожного з таких механізмів державного управління (впливу).

Поняття «політичний механізм» є порівняно новим у вітчизняному суспільствознавстві, відповідно, немає чіткого визначення дефініції. Серед наукових думок щодо поняття «політичний механізм» панівними є такі [28]:

1) засоби реалізації державної політики, конкретних завдань державного управління, сукупність певних управлінських процедур, прийомів, об'єднаних на основі дотримання принципів, серед яких визначальними, тобто такими, що формують їх характер, є відповідальність, легітимність, законність, гласність, відкритість, науковість ін.;

2) сукупність видів діяльності суб'єктів, гарантованих законом і включених у динаміку практично-політичних відносин, які охоплюють усі

стадії розвитку та функціонування політичної системи;

3) передбачають практику реалізації управлінських процедур: розробку, прийняття та реалізацію рішень; регулювання політичних криз і конфліктів; аналіз та оцінку результатів і наслідків прийнятих рішень.

При цьому слід зауважити, що практично всі науковці дотримуються єдиної думки, що в основі політичного механізму мають бути інтереси (суспільні чи приватні, політичні чи економічні та ін.), без взаємного узгодження яких взаємодія державних інститутів та інститутів громадянського суспільства із вирішення суспільно-значимих проблем розвитку певної сфери та загалом країни приречені на невдачу.

Економічний механізм зорієнтований на досягнення поставлених цілей за допомогою притаманних управлінню економічних методів та стимулів, що впливають на економічні інтереси об'єктів управління [16, с. 136]. Він покликаний поєднувати інтереси учасників ринкових відносин із метою їх оптимального поєднання для підвищення ефективності взаємодії та відповідно досягнення максимального для всіх економічного результату. До економічного механізму відносять: індикативне планування, державне регулювання, грошово-кредитну та фінансову політику, конкурентну політику, вплив на ринкове ціноутворення (тарифоутворення), податкову політику, економічне стимулювання тощо [16, с. 136].

Правовий механізм державного впливу визначають як діяльність держави щодо становлення обов'язкових для виконання норм (правил) поведінки [16, с. 134]. Необхідний у цьому разі примус забезпечується розвитком громадської свідомості та силою державної влади. Водночас правові норми мають бути зрозумілими людям, належно обґрунтованими, системно організованими і придатними для практичної реалізації. Стрижнем правового управління є розробка та юридичне закріплення норм (правил) поведінки суб'єктів економічних відносин [16, с. 135].

Адміністративний (організаційно-розпорядчий) механізм полягає у впливі суб'єкта управління на керований об'єкт за посередництвом владно-розпорядчих вказівок і організаційно-структурних упорядкувань [16, с. 138]. Цей механізм включає комплекс організаційних впливів на різних рівнях управління і в різних формах їхнього виявлення. Тому можна зробити висновок, що адміністративний механізм – це сукупність прийомів, впливів, заснованих на викорис-

танні об'єктивних організаційних відносин та загальноорганізаційних принципів управління. В основі класифікації адміністративного механізму державного управління лежить їх групування за окремими ознаками. Найбільш значимою для них визначають систематизацію, побудовану на врахуванні специфіки засобів (форм) організаційного впливу [16, с. 139]. До них відносять: повноваження, відповідальність, дисциплінарні вимоги, регламенти, накази, розпорядження тощо. Основними інструментами адміністративного впливу є: ліцензії, квоти, санкції, норми, стандарти, ціни (тарифи), державні замовлення і т. д.

Соціально-психологічний механізм державного впливу науковці здебільшого трактують як способи і прийоми управлінських впливів, що базуються на використанні об'єктивних наукових положень соціального розвитку і психології; систему засобів і важелів впливу на соціально-психологічний клімат у певній сфері взаємовідносин, на підвищення ефективності функціонування сфери та окремих учасників відносин [18]. Передусім до соціально-психологічного механізму впливу відносять переконання, навіювання, наслідування, маніпулювання, типологію, конформізм тощо.

Цей механізм управління спрямований на гармонізацію соціальних відносин у певній системі шляхом задоволення соціальних потреб учасників відносин – розвитку особистості, соціального захисту тощо. Саме тому в науці державного управління соціальні та психологічні методи управління стали основою підвищення ефективності діяльності та її результатів [16, с. 143]. Важливе значення в їх застосуванні має формування свідомих зусиль людей, спрямованих на розвиток підприємства, установи, організації, сфери діяльності тощо та особи, створення сприятливого психологічного клімату в певній системі відносин.

Наступний механізм, який ми включаємо до комплексу видів механізмів державного впливу в контексті дослідження раціоналізації поведінки учасників ринку ЖКП, – інституційний механізм. Цей механізм має принципове значення на шляху євроінтеграційних прагнень України, розбудови громадянських інститутів, оскільки виступає цементуючим та формоутворюючим базисом для становлення демократичної, правової, соціальної держави [28].

Під інституційним механізмом здебільшого розуміється сукупність взаємозв'язків між формальними та неформальними інститутами, а також організаціями, які сприяють реалізації принципів демократичного (доброго, належного)

врядування, забезпечують узгодження та коригування інтересів різних суспільних груп, координацію сумісної діяльності на шляху досягнення задекларованих цілей розвитку сфери, регіону/держави [28].

Фактично інституційний механізм представляє собою реалізацію сутності/змістовного наповнення того чи іншого інституту під час взаємодії між суб'єктами. Модель інституційного механізму включає [28]:

- 1) суб'єктно-об'єкту та структурно-функціональну взаємодію всіх залучених учасників;
- 2) єдність інтегральної та диференційованих цілей, методів, засобів, форм та результатів дії;
- 3) блоки формування, моніторингу та коригування інституціональних вимог як в уже існуючих, так і в тих інститутах, що створюються.

Суть інформаційно-комунікаційної функції держави полягає в одержанні, використанні, поширенні і зберіганні інформації, забезпеченні відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень і забезпечення права кожного на доступ до інформації [15, с. 34]. Раціональність поведінки та інформованість тісно взаємозалежні, адже загальновідомо, що учасники ринку можуть діяти у власних інтересах (де-факто) раціонально за наявності в них досконалої інформації. Сучасні тенденції розвитку світової економіки свідчать, що найбільш успішною є економіка тих країн, яка має статус інформаційної, де інформаційно-технологічна та комунікаційна компоненти є визначальними [11]. Це доводить важливість інформаційно-комунікаційного механізму в цілому в системі державного управління та, зокрема, в найбільш соціально-орієнтованій сфері ЖКП.

За нинішніх умов ключовою метою інформаційно-комунікаційного механізму є формування позитивної громадської думки щодо державної політики в різних сферах суспільного життя, отримання вотуму довіри від громадян, соціальних інститутів та суспільства в цілому [15, с. 35]. Враховуючи особливості функціонування ринку ЖКП, важливого значення в цій сфері набуває масова комунікація – процес розповсюдження соціальної інформації за допомогою технічних засобів (друк, радіо, телебачення, соціальні мережі тощо), особливий вид соціального спілкування, що здійснюється в масштабах суспільства і є важливою передумовою суспільного розвитку та його організації [10, с. 23].

Таким чином, можемо сказати, що розповсюдження інформації за допомогою масової комунікації є засобом політичного, економічного

та інших впливів на свідомість (мислення) та діяльність (поведінку) людей (учасників ринку ЖКП). Інформаційно-комунікаційний механізм держави має безперервний та, по суті, нескінчений характер взаємодії органів влади та суспільства. Цей механізм відіграє не менш важливу роль, ніж будь-який інший, що, у свою чергу, потребує до себе постійної уваги. Тому інформаційно-комунікаційний механізм перебуває в стані постійного розвитку та вдосконалення і держава повинна зосереджувати на цих питаннях особливу увагу.

Висновки. Проведений аналіз останніх досліджень провідних вітчизняних та зарубіжних учених – економістів, теоретиків, практиків галузі ЖКП, дозволив сформулювати думку про важливість та необхідність класифікації державних механізмів стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП з урахуванням специфіки цього ринку.

Сформульоване на підставі аналізу різних теоретичних підходів власне бачення понять

«механізми державного управління» та «стимулювання» в контексті досліджуваної проблематики доводить комплексність системи державних механізмів стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП та вказує на їх специфічні особливості, що спонукає до систематизації таких механізмів та їх класифікації за видами.

Запропоновані в статті види державних механізмів стимулювання, обґрунтування їх змісту та складових доводять, що кожен із таких механізмів має свої особливості, зміст, роль та призначення в процесі державного впливу на раціоналізацію поведінки учасників ринку ЖКП, поряд із тим очевидним є їх взаємозв'язок. Це дозволяє зробити висновки про необхідність пошуку оптимального поєднання (здійснення раціонального вибору) визначених механізмів під час прийняття управлінських рішень щодо їх застосування з метою стимулювання раціональної поведінки учасників ринку ЖКП, що визначає проблематику подальших наукових розвідок у цій сфері.

Список літератури:

1. Атаманчук Г.В. Теория государственного управления: Курс лекций. Москва: Юридическая литература, 1997. 86 с.
2. Бережна Н.І. Роль мотивації та стимулювання в економічному розвитку сучасної України. *Бізнес Інформ*. 2017. № 2. С. 317–321.
3. Вергелес Т. Теорія раціонального вибору: Еволюція та сучасна модифікація. *Вісник ТНЕУ*. 2013. № 2. С. 149–156.
4. Волох И.А. Взаимодействие основных участников рынка жилищно-коммунальных услуг. *Творчество молодых ученых*. 2014. № 3. С. 87–89
5. Вольчик В.В. Адаптивная рациональность и экономическое поведение в эволюционном контексте. *TERRA ECONOMICUS*. 2011. Т. 9. № 4. С. 54–64.
6. Гальчинський А.С. Економічна методологія. Логіка оновлення: Курс лекцій. Київ: «АДЕФ-Україна». 2010. 572 с.
7. Ганцюк Т.Д. До проблеми визначення елементів комплексного механізму державного управління. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2014. № 3(22). С. 17–25.
8. Гурторов О.І. Сучасні теорії мотивації й особливості їх застосування в умовах ринкового середовища. *Вісн. Харків. націон. аграр. ун-ту ім. В.В. Докучаєва. Серія «Економічні науки»*. 2013. № 8. С. 10–17.
9. Гуцул Я.В. Проблеми державного регулювання розвитку підприємств житлово-комунального господарства міста. *Економіка. Управління. Інновації*. 2014. № 1(11). С. 11–20.
10. Данилевич Л.А. Проблема соціально-психологічного впливу в системі масової комунікації. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія «Психологічні науки»*. 2012. Вип. 2(2). С. 20–28.
11. Довгань Л.Є. Інституціональні аспекти розвитку інформаційної економіки. *Економічний вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. 2013. № 10. С. 3–9.
12. Довбенко М. Криза економіки – не криза науки: монографія / за ред. Н.А. Ганжа. Київ: ВЦ «Академія», 2009. 304 с.
13. Драч О.І. Історичні засади становлення теорії стимулювання. *Вісник Східноєвропейського університету економіки і менеджменту. Серія «Економіка і менеджмент»*. 2012. № 1. С. 50–57.
14. *Енциклопедичний словник з державного управління* / уклад.: Ю.П. Сурмін, В.Д. Бакуменко, А.М. Михненко та ін.; за ред. Ю.В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю.П. Сурміна. Київ. НАДУ. 2010. 820 с.
15. Інформаційна складова державної політики та управління: монографія / Соловійов С.Г., та ін., за заг. ред. Н.В. Грицяк. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Каф. інформ. політики та електрон. урядування. Київ. К.І.С. 2015. 320 с.

16. Калетнік Г.М., А.Г. Мазур, О.Г. Кубай. Державне регулювання економіки: навч. посіб. Київ: «Хай-Тек Пресс», 2011. 428 с.
17. Коваленко В.П. Удосконалення механізму державного управління післядипломною освітою в Україні: дис... канд. наук з держ. управління: 25.00.02. Донецьк, 2005. 216 с.
18. Крутий О.М. Соціально-психологічний механізм як умова активізації діалогової взаємодії органів влади та громадськості. Теорія та практика державного управління. 2011. Вип. 1(32). С. 59–67
19. Кульман А. Экономические механизмы: пер. с франц. / Под общ. ред. Н. И. Хрустальной. Москва: Прогресс Универс, 1993. 192 с.
20. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2012. 384 с.
21. Мусієнко І.І. Інноваційний розвиток освітньої системи як основа гарантування національної безпеки України: засади, механізми управління, напрями забезпечення: монографія. Харків: ТОВ «Оберіг», 2011. 368 с.
22. Нижник Н.Р. Системний підхід в організації державного управління: навч. посіб. / Нижник Н.Р., Машков О.М.; за заг. ред. Н.Р. Нижник. Київ: вид-во УАДУ, 1998. 160 с.
23. Новиков А.М., Новиков Д. А. Методология: словарь системы основных понятий. Москва: Либроком, 2013. 208 с.
24. Овсюк Н.В. Мотивація та стимулювання праці: сутність понять та відображення їх в обліку. Інноваційна економіка. 2014. № 4(53). С. 314–318.
25. Оксененко С.П. Особливості функціонування сфери житлово-комунальних послуг України. Проблеми економіки. 2012. № 4. С. 90–93.
26. Панасенко І.О. Житлово-комунальне господарство як об'єкт державного регулювання. Теорія та практика державного управління. 2013. Вип. 3(42). С. 3–11.
27. Приходченко Л.Л. Забезпечення ефективності державного управління: теоретико-методологічні засади: монографія. Одеса: Оптимум, 2009. 300 с.
28. Приходченко Л.Л. Політичний та інституційний механізми державного управління: узгодження інтересів. Актуальні проблеми державного управління. 2010. № 2. С. 17–25.
29. Радченко О.В. Родові ознаки категорії "механізм" в соціальних науках. Публічне управління: теорія та практика; зб. наук. пр. Асоціації докторів держ. управління. Харків: Вид-во АДНДУ. 2013. № 3(15). С. 19–25.
30. Рудніцька Р.М. Сидорчук О.Г. Сутність та зміст механізмів державного управління та принципів їх функціонування. Публічне управління: теорія та практика. 2014. Вип. 4. С. 50–60.
31. Федорчак О.В. Класифікація механізмів державного управління. Науковий вісник «Демократичне врядування». 2008. Вип. 1. URL: http://lvivacademy.com/vidavnitstvo_1/visnik/fail/O_Fedorchak.pdf (дата звернення: 15.05.2018)

КЛАСИФИКАЦИЯ ГОСУДАРСТВЕННЫХ МЕХАНИЗМОВ СТИМУЛИРОВАНИЯ РАЦИОНАЛЬНОГО ПОВЕДЕНИЯ УЧАСТНИКОВ РЫНКА ЖИЛИЩНО-КОММУНАЛЬНЫХ УСЛУГ

В статье проведено теоретико-методическое исследование классификации государственных механизмов стимулирования рационального поведения участников рынка жилищно-коммунальных услуг (далее – ЖКУ) с учетом специфики этого рынка. На основании проведенного анализа теоретических подходов к определению понятий «механизм», «механизм управления», «механизм государственного управления» и концепции рациональности сформулировано собственное видение понятия «механизм государственного управления» в контексте исследования государственного влияния на рационализацию поведения участников рынка ЖКУ. Предложены наиболее логичные теоретические подходы, которые целесообразно положить в основу формирования представления о понятии «стимулирование», и сформулировано его определение в контексте исследуемой тематики. Учитывая комплексность системы государственных механизмов стимулирования, предложена их классификацию по видам с учетом особенностей поведения участников рынка ЖКУ, кратко раскрыта суть и роль каждого из предложенных механизмов.

Ключевые слова: государственные механизмы, стимулирование, рациональность, рынок жилищно-коммунальных услуг, поведение участников рынка жилищно-коммунальных услуг.

CLASSIFICATION OF STATE MECHANISMS OF STIMULATING RATIONAL BEHAVIOR OF MARKET PARTICIPANTS IN HOUSING AND COMMUNAL SERVICES

The article deals with theoretical and methodological research of the classification of state mechanisms for stimulating rational behavior of housing and communal services market participants taking into account the specifics of this market. On the basis of the analysis of theoretical approaches to the definition of the concepts of «mechanism», «management mechanism», «mechanism of state administration» and the concept of rationality the actual vision of «mechanisms of public administration» concept is formulated in the study context of state influence on the behavior rationalization of housing and communal services market participants. The most logical theoretical approaches are suggested, which it is advisable to form the basis of the concept «stimulation» and formulated its definition in the context of the subject. Taking into account the complexity of the state incentive mechanisms system, it is proposed to classify them according to the types taking into account the peculiarities of the behavior of housing and communal services market participants. The article briefly describes the essence and role of each proposed mechanisms.

Key words: state mechanisms, stimulation, rationality, market of housing and communal services, behavior of housing and communal services market participants.